

KUTUNGA LUZINGU YA MBOTE NA NZILA YA BIBLE

Baleso 4 ya Bible na Luzitu Luzitu, Kusaula Ve

Leso 1—Songa luzitu na bibuti to bantu ya ke sansa nge, bonso mwana Yesu songaka luzitu na bibuti na Yandi ya luzingu yai.

Leso 2—Songa luzitu na bantu yonso, bonso Yesu songaka luzitu ata na bo ya bantu ya nkaka vandaka kusaula.

Leso 3—Songa luzitu na bima ya bantu ya nkaka, bonso na malongi ya Yoane-Baptiste ti na mbandu ya Zashé

Leso 4—Songa luzitu na zina ya Nzambi, bonso malongi ya Nsiku ya Nzambi, bonso malongi ya lombilu ya Yesu, ti bonso mpila Yesu salaka.

Luzitu ikele inki?

Luzitu ikele mpila muntu ke yindula ti mpila yandi ke tuba ti yandi ke sala na muntu ya nkaka. Luzitu keke kupesa honeur na muntu na mpila nge ke tuba to mpila nge ke sala. Yo keke kuzitisa muntu, kaka sambu na muntu yandi ikele to position Nzambi me pesa yandi. Yo keke kundima ti kuzitisa kimuntu ya bantu ya nkaka, to positio na bo.

Noun=Luzitu, Nzitusu (français: respecte) Verbe=Kuzitisa (français: respecter)

Kusaula ikele inki?

Kusaula keke contraire ya Luzitu. Yo keke kutuba to kusala na mpila ya keke kusaula to na mpila ya ke konda kuzitisa muntu to positio Nzambi me pesa yandi. Yo keke kukonda kundima ti kuzitisa kimuntu ya muntu ya nkaka, to positio na yandi. (français: irrespecte (n), irrespecteux (adj.)

Beto fweti songa luzitu na nani? Beto fweti songa luzitu na bibuti to na bantu ya ke sansa beto, na bantu ya bamvula mingi kuluta beto, ti na bo ya keke na positio ya kiyeka na luzingu na beto. Na kati ya bantu yai ikele banlongi, bantwadisi na bwala ti na nsi na beto, bapolisi, bapasteur, bibuti, etc.

Beto fweti songa luzitu na bantu yonso mpi, sambu konso muntu Nzambi me sala yandi na kifwani na yandi, ti Nzambi ke zola yandi ti ke mona yandi mfunu.

Leso 1. Songa Luzitu sambu na bibuti na nge to bantu ya sansa nge, sambu Yesu songaka luzitu na bibuti na Yandi ya luzingu yai.

Kikuma ya lesa: Na nsuka ya lesa yai, bana ta bakisa nde yo kele mfunu mingi kuzitisa bantu ya kele na kiyeka na zulu na beto, yantika na bibuti na beto. Ebuna bo ta yantika kuzitisa kuluta bibuti na bo, bantu ya bamvula mingi, balongi, ti konso muntu ya kiyeka na luzingu na bo.

Kuyantika lesa:

Simoni yindulaka nde yandi me luta bibuti na yandi na mayele sambu yandi me longuka kutanga kuluta bo. Bu yandi longukaka kutanga kuluta mbote, yandi yantikaka kutuba sambu na bibuti na yandi na mpila mosi ya luzitu ve. Yandi yantikaka kuseka bo. Yandi yantikaka kusaula bo, kubinga bo bazoba ti ba-ntu ya mpamba (longi pesa mbandu ya mpila kutuba ya ke konda luzitu ya bana ke tuba na sika ya nge ikele).

Banduku na yandi vandaka kuseka ntangu yandi salaka yo. Lumbu mosi, yandi vilaka nde yandi vandaka ti tata, kansi banduku na yandi ve. Yandi monaka nsoni mingi, kansi yandi landaka kusala yo. Lumbu mosi, ntangu tata lombaka yandi kukwenda kusosa saki sambu na yandi, Simon buyaka kusala yo. Na nima ntangu fioti, yandi yantikaka kuseka tata na luse na yandi, mpi kubinga yandi bazina ya luzitu ve. Tata na yandi sekaka ve mpila banduku na yandi vandaka kusala. Tata na yandi bulaka yandi ngolo. Kansi ntangu tata vandaka kubula yandi, Simon monaka nde masanga vandaka na meso ya tata na yandi. Yandi bakisaka nde bandinga na yandi ti ntu-ngolo na yandi me pesa tata na yandi mpasi na ntima. 'Kansi mono vandaka kaka kuseka ndambu!' yandi yindulaka. Keti mambu yina vandaka mbi ya nene?

Transitio na Leso ya Bible:

Inki mutindu nge mona yo? Sambu na inki mpila ya Simoni salaka na tata na yandi vandaka mbi? (Longi, bika bana pesa mvutu.) Bubuyai beto ta mona inki Bible ke tuba na mambu ya kuzitisa bibuti na beto, to konso muntu ya ke sansa beto.

Malongi ya nene ya leso yai na bandambu iya:

- 1. Nzambi pesaka nsiku nde bana fweti zitisa bibuti na bo. Yo vandaka 5ème ya bansiku 10 ya Nzambi pesaka Moize sambu na bantu na Yandi. (Kubasika 20:12)**

Kutanga: *Kubasika 20:12*

12 Zitisa tata na nge ti mama na nge; mpidina nge ta zinga bilumbu mingi na ntoto ya mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, ke pesa nge.

NB sambu na verse yai:

Na kati ya Bansiku Kumi ya nene ya Nzambi pesaka Moize sambu na bantu na Yandi, yai vandaka Nsiku No. 5 (5ème). Nzambi pesaka bansiku yai kusonga bantu na Yandi inki mutindu Yandi zolaka bo kuzinga.

Kuyula :

- Nani ke tuba na bansiku yai ?
(Nzambi ke tuba na ntwadisi Moize sambu na bantu na Yandi yonso.)
- Nzambi pesa nsiku ti nsilulu. Inki kele nsiku ?
(Zitisa tata na nge ti mama na nge.)
- Inki kele nsilulu ?
(Nzambi ta pesa bo luzingu ya nda na nsi na bo.)
- Keti nge lenda tuba mpila mosi ya nge lenda kuzitisa bibuti na nge ?
(Longa, pesa bana ntangu kupesa mvutu.)

- 2. Yesu zitisaka bibuti na yandi ya luzingu yai. Yandi vandaka kulemfuka na bo, ata ntangu Yandi vandaka na bamvula 12. (Luka 2:51-52)**

Kutanga: *Luka 2:51-52*

51 Ebuna Yesu vutukaka ti bo (bibuti na Yandi) na Nazareti. Yandi vandaka kulemfuka na bo. . . .

52 Yesu vandaka kukula, yandi vandaka kukuma mpi mayele. Nzambi ti bantu vandaka kuzola yandi mingi.

Kuyula:

- Yesu vandaka kulemfuka na bo. Yai zola tuba inki?
(Yandi salaka yina ya bo lombaka na Yandi.)
- Fami ya Yesu vandaka kuzinga wapi ti bibuti na yandi?
(Na bwala Nazareti.)
- Yesu kumaka mayele. Yai zola tuba inki?
(Yandi longukaka. ti Yandi vandaka kulonguka kusala mambu ya ta vanda mfunu na luzingu na Yandi. Ata Yandi vandaka Nzambi kibeni, ti ata Yandi zabaka mambu yonso, Yandi me ndima balimite ya ke kwenda nzila mosi ti nitu ya muntu. Yandi kumaka bonso beto, ebuna, na kimwana na Yandi, Yandi longukaka bonso beto ke sala.)
- Yesu vandaka kukula. Yai disongidila inki?
(Yandi yelaka na nitu. Yandi kumaka kuluta nda ti kuluta nene ti kuluta ngolo. Nitu na yandi vandaka kudeveloper na mpila ya babakala.)
- Nzambi ti bantu vandaka kuzola yandi (Yesu) mingi. Yai zola tuba inki?
(Yandi salaka yina ya vandaka mbote na meso ya Nzambi ti na meso ya bantu.)
- Keti bo zolaka kutuba mutindu yai sambu na Yesu kana Yandi vandaka rebelle, to kana yandi songaka ve luzitu na bibuti ya vandaka kusansa Yandi?
(Ikele ve, sambu yina ta vanda masumu na meso ya Nzambi ti mbi na meso ya bantu mpi.)

Bana kusala:

Repetitio ritimika (tuba kaka na mpila ritimika, to katula yo na nkunga)

Ye-su son-ga-ka lu-zi-tu

na bi-bu-ti na Yan-di.

Be-to zi-ti-sa bi-bu-ti

Bi-bu-ti na be-to mpi.

(Repeter mbala 7-8 ti bula maboko to kina.)

3. Yesu songaka luzitu na mama na Yandi Maria na mpila Yandi lombaka longuki na Yandi Yoane kusansa yandi na nima Yandi kufwaka. (Yoane 19:25-27).

(Yo ke monika nde Yosefi me fwa, ebuna Maria vandaka na mfunu ya muntu kusansa yandi.)

Tanga baverse yai na bana, to lomba mosi na bo kutanga: Yoane 19: 25-27

25 Bankento iya vandaka me telama penepene na kulunsi ya Yesu, bo yai: Mama ya Yesu, ti mpangi na yandi ya Nkento, ti Maria nkento ya Klopasi, ti Maria ya bwala Magdala.

26 Yesu monaka mama na yandi ti mulonguki yina ya yandi vandaka kuzola, bo me telama penepene na mama na yandi Yesu. Yandi tubilaka mama na yandi nde: “Mama yai, tala mwana na nge.”

27 Ebuna Yesu tubilaka mulonguki yina nde: “Tala mama na nge.” Katuka ntangu yina, mama ya Yesu vandaka kuzinga na nzo ya mulonguki yina.

Yula:

- Bankento tatu vandaka nani ya vandaka kutelama penepene na kulunsi?
  - *(Mama ya Yesu, ti mpangi na yandi ya Nkento, ti Maria nkento ya Klopasi, ti Maria ya bwala Magdala.)*
- Nani vandaka mulonguki ya vandaka kutelama penepene?
  - *(Mulonguki ya Yesu zolaka, to Yoane. Yai zola ve kutuba nde Yesu zolaka balonguki ya nkaka ve, kansi kaka yandi mpamba. Kansi yo ke songa nde Yoane vandaka penepene na Yandi na mpila mosi special.)*
- Yesu tubaka inki na Maria mama na Yandi?
  - *(“Mama yai, tala mwana na nge.” “Mama” vandaka mpila ya luzitu kubinga nkento na culture na bo.)*
- Yesu tubaka inki na Yoane?
  - *(“Tala mama na nge.”)*
- Inki mutindu beto zaba nde Yesu zolaka Yoane kusansa mama na Yandi Maria na nima Yandi fwaka?

(Yoane bakaka Maria na nzo na yandi katuka ntangu yina, ebuna yo ke monika nde yina vandaka mpila Yoane bakisaka bandinga na Yandi.)

- Inki mutindu Yesu songaka luzitu sambu na Maria?
(Yandi bikisaka lukanu sambu na kusansa yandi na nima Yandi me fwaka.)
- Sambu na inki Yesu songaka luzitu na Maria, ti sambu na inki Yandi sosaka Yoane kusansa yandi?
(Sambu Maria vandaka mama ya butaka Yandi.)
- Bibuti na nge, bo me sala inki ya ke lunga nge kuzitisa bo?
(Bo me buta nge, ti bo me pesa nge moyo. Mbala mingi bo mpi me pesa nge nzo, madia, soins nkisi, bilele, frais scolaires, conseil ya mbote, etc. Ata kana bo me sala ve mbote na mambu yonso, bo me pesa nge moyo, ebuna bo ke lunga kubaka luzolo ti luzitu na nge.)

Kusonga inki me salama:

Groupe ya bana songa mutindu Yesu na zulu ya kulunsi songaka Yoane inki mutindu kusansa mama na Yandi.

4. Yesu songaka luzitu na bibuti na Yandi, ata bo me tanga mingi ve, ti ata bo vandaka na mbongo mingi ve.

Tangila bana, to lomba mosi na bo kutangila classe inki bantu tubaka sambu na Yesu:

Mark 6:3: Keti yandi kele sharpantie ve? Keti yandi kele mwana ya Maria ve, mpi mbuta ya Yakobo ti Yosesi ti Yude ti Simoni ve? Bampangi na yandi ya bankento, keti bo kele awa na kati na beto ve? Yo yina, sambu na mambu yina, bo buyaka yandi.

Yula:

- Inki vandaka ksalu ya tata ya sansaka Yesu bonso mwana na yandi, ksalu ya yandi mpi longaka mwana Yesu?
(Yosefi vandaka sharpantie. Yandi tungaka bima ya mabaya ya bantu lenda sadila na luzingu na bo.)

- Bantu ya sala kisalu ya sharpantie—keti bo kele mbala mingi kuzinga mbote bonso bantu ya mbongo?
(Ikele ve. Basharpantie kele bantu ya mbongo mingi ve.)
- Yesu vandaka na baleki ya babakala ikwa ya butamaka na nima na yandi?
(Iya—Yakobo ti Yosesi ti Yude ti Simon.)
- Yandi vandaka na baleki ya bankento ikwa?
(Beto zaba ve, kansi bampangi ya bankento kele na pluriel, ebuna bo fweti vanda zole to kuluta.)
- Kisalu ya Yosefi pesaka bo mbongo mingi, mingi ve, ti bana na fami vandaka 7 to kuluta, Yesu na kati na bo. Keti nge banza nde Maria ti Yosefi vandaka na mbongo mingi kupesa konso mwana bima yonso ya yandi zolaka?

(Ikele ve. Basharpantie vandaka ve na mbongo mpila yina.)

Kulonga ngolo mambu yai:

Ata Yesu zingaka na nzo ya mbongo mingi ve, ti ata bibuti na Yandi vandaka bamvwama ve, ti ata bo vandaka ve bantu ya me longuka mingi, Yandi songaka bo luzitu.

Kuyimba ti kukina:

Tula ton ti ritime kukitula bandinga yai nkunga ti yimba yo mbala mingi:

Yesu songaka luzitu na Yosefi ya sansaka yandi.

Ata yandi vandaka kaka muntu ya mbongo ve.

Keti nge ke songaka luzitu na tata ti mama na nge?

Devoir sambu na bakristo:

Bana sala “nsaka ya role” kusonga na theatre bana ya vandaka kuzitisa bibuti na bo mbote.

Samba sikamosi ti bana, kulomba nde Nzambi sadisa beto yonso kusonga luzitu ya kuluta na bibuti na beto.

Longa bana nde kana bo ke zinga ti mpangi to muntu ya nkaka, bo fweti songa luzitu na muntu yina ke sansa bo, sambu yandi ke sala bonso parent na luzingu na bo. Yesu songaka luzitu na mama na yandi kibeni Maria, ti na Yosefi ya vandaka ve tata ya butaka Yeus. Nzambi Yandi mosi vandaka Tata na Yandi. Yosefi vandaka kusadisa Yandi bonso tata na Yandi na nzo. Kana Yesu lendaka songa luzitu na Yosefi, nge lenda mpi kusonga luzitu na muntu ya ke sansa nge, ata muntu yina butaka nge to yandi butaka nge ve.

Devoir mono ke pesa nge, mukristo: Konso lumbu na mposo yai, tula ngolo kusonga luzitu na bibuti na nge to bantu ya kele kusansa nge.

Kubinga bana na Yesu:

Ntangu nge tula ntima na Yesu bonso Mvulusi na nge, Yandi ta yantika kuchanger ntima na nge na mpila nde, nge ta zola mambu ya ke pesa Nzambi kiese, kuluta ti kuluta. Kana nge me yamba Yesu ntete ve, kansi sesepiyai nge zola kuyamba Yandi, songa mono na nima ya ecodim sambu mono lenda sambila nge. Mono zola kusamba sikamosi ti nge.

Verse ya Kulonguka:

Kubasika 20:12:

“Zitisa tata na nge ti mama na nge; mpidina nge ta zinga bilumbu mingi na ntoto ya mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, ke pesa nge.” (Nombre 5 na kati ya Bansiku Kumi ya Nene ya Nzambi pesaka bantu na Yandi)

Kuyindula Situatio Mosi ya Ngolo:

Questio: Beto yindula questio mosi ya ngolo. Inki nge fweti sala kana tata to mama to muntu ya ke sansa nge, yandi kele kusadila nge na mpila ya mbi, kusala ti nge na mpila ya ke pesa nge mpasi? To kana bo ke sala ti nge mambu ya ke pesa nge nsoni? Inki mutindu kuzitisa bibuti to muntu ya ke sansa nge kana mambu bonso yo ke salama?

Mvutu: Yo kele ve mbi kukwenda na mpila mosi ya pima ti kusonga adulte ya nkaka—mbala ya nkaka longi, to pasteur, to mpangi ya nkaka. Songa muntu yina inki kele kusalama na masonga yonso. Lomba yandi kusadisa nge, kupesa nge conseil. Ata mpila yina, nge fweti tuba na parent yina na mpila ya luzitu. Kuvila ve kusamba Nzambi sambu na mambu yina mpi.

Bangyifula ya revisio sambu na lesu yai (Kusadila na luyantika na lesu ke kwisa):

1. Etienne vandaka kulemfuka konso ntangu yonso bibuti na yandi songaka yandi kusala. Kansi ntangu yandi balulaka sambu bo lenda mona luse na yandi diaka ve, yandi yantikaka kusala baluse ya kuseka bo. Yandi monaka yo mambu ya nene ve, sambu bo lenda mona yandi ve. Keti yandi vandaka kusonga bo luzitu? Sambu na inki?
- Ee to ve? Mpila bana sala ti bibuti na bo, yo kele mambu ve na Nzambi. Sambu na inki?
  - Ee to ve? Kana nge zinga ve ti bibuti na nge, kansi ti bampangi to banduku ya fami, nge fweti zitisa bantu yina ve sambu bo kele ve mama ti tata na nge.
  - Nani pesaka beto mbandu kuluta mbote ya kusonga luzitu na bibutu?
  - Sambu na inki yo vandaka special nde Yesu songaka luzitu sambu na Maria ti Yosefi?
  - Inki mutindu Yesu yidikaka mpila kusansa Mama Maria na nima Yandi fwaka?
  - Ee to ve? Kana bibuti na nge ke na mbongo ve, nge fweti songa luzitu sambu na bo ve.
  - Nge me changer inki na mpila nge kele ti bibuti, sambu na lesu ya mposu me luta?

Leso 2. Yesu songaka luzitu sambu na bantu yonso.

Kikuma ya Leso: Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde bantu yonso kele ntalu na meso ya Nzambi, ti bo yonso lunga nde beto ta songa luzitu na bo. Ebuna bana ta yantika kusonga luzitu ya kuluta na bantu yonso.

Leso ya Bible katuka na Matayo 8:1-3, Luka 9:37-42, Yoane 8:3-11, Matayo 9:9-10, Matayo 19:13-15 (na ordre beto me pesa):

Malongi ya nene ya Bible: Yesu songaka luzitu na bantu yonso, ata bantu ya vandaka bantu ya nene ve na meso ya bantu.

Leso yai ke songa mbala 5 ya Yesu songaka luzitu na bantu ya monikaka bonso bantu ya nene ve:

1. Yesu songaka luzitu na bantu ya monikaka bonso mvindu na bantu ya nkaka. Yandi simbaka balepre na diboko na yandi. Matayo 8:1-3

Kutanga: (Nge lenda tanga, longi ya nkaka, to mwana ya classe ya lenda tanga mbote) Matayo 8:1-3

1 Ntangu Yesu kulumukaka na ngumba, bantu mingi landaka yandi.

2 Ntangu yai, muntu mosi vandaka na maladi ya lepre kwisaka kufukama na makulu na yandi, ebuna yandi tubilaka Yesu nde: “Mfumu, kana nge zola, nge lenda belula mono.”

3 Yesu tandula diboko na yandi, yandi simba yandi, ebuna yandi tuba nde: “Mono me zola, beluka ka nge!” Kaka na mbala mosi, maladi kumana yandi.

Kuyula:

- Lepre salaka inki?
(Yandi kwisaka kufukama na makulu ya Yesu)
- Yindula fioti. Sambu na inki yai vandaka mambu ya nene?
(Ntete, yo songaka nde yandi bakisaka ndambu Yesu vandaka nani. Ya zole, nsiku songaka balepre nde bo fweti bikala ntama na bantu, sambu bo sala bo ve transmisio ti bantu ya nkaka mpi baka maladi yina.
- Lepre tubaka inki?

(“*Mfumu, kana nge zola, nge lenda belula mono.*”)

- Yesu pesaka inki mvutu?
(Yandi tandulaka diboko na yandi, ebuna yandi simbaka lepre yina.)
- Keti nge banza nde bantu simbaka balepre mbala mingi?
(Ikele ve. Balepre vandaka na bamputa mingi ya mvindu. Yo yina, bo vandaka kumonika “mvindu.”)
- Sambu na inki nge banza Yesu simbaka lepre?
(Kusimba yandi songaka luzolo, luzitu, valeur ya muntu yina.)
- Yesu tubaka inki?
(“Mono me zola. Beluka ka nge!”)
- Inki salamaka ntangu yina?
(Kaka na mbala mosi, maladi kumanaka yandi.)
- Keti nge me mona ntangu nde muntu waka bonso yandi vandaka mvindu to bonso yandi vandaka muntu kibeni ve, sambu bantu ya nkaka zolaka ve kusimba yandi?
(Longi, bana songa mvutu na experience na bo.)
- Muntu yai vandaka na mfunu ya kubeluka. Keti nge banza yandi vandaka na mfunu mpi ya Yesu kusimba yandi to kutula yandi diboko? Sambu na inki?
(Ee, yandi vandaka na mfunu na yo sambu na kusonga nde yandi vandaka na mfunu ya luzitu, dignité, luzolo.)
- Nge zaba bantu ya bantu ya nkaka zitisa ve, to bo tula yandi na nganda ya bantu ya nkaka? Sambu na inki bo sala mpidina?
(Longi, bana songa experience na bo.)
- Inki mutindu nge lenda songa luzitu na bantu bonso yo?
(Longi, bana pesa bangindu na bo.)

Kusonga Inki Me Salama:

Bana tuba nombre 1, 2; 1, 2; 1, 2; etc. ti bo bambuka nombre ya bo me zwa. Bana yonso No. “1” ta sala bageste bonso bo kele Yesu. Bo yonso “2” ta sala bageste bonso bo kele Yesu. Nge ta twadisa bo kusonga inki me salama na histoire yina. Bana No.2 (Balepre) ta tala Bana No. 1 (Yesu), ti bo ta tuba na kimvuka, “*Mfumu, kana nge zola, nge lenda belula mono.*”

Ebuna, bana No. 1 (Yesu) ta tala Bana No. 2 (balepre), tandula diboko, ti simba diboko kana bo lenda. Na kimvuka bo tuba, “Mono me zola. Beluka ka nge.” Bana No. 2 (balepre) ta vanda na kiese ya mingi. Bo kina ti bo boka na kiese nde, “Yesu me belula mono! Yesu me belula mono!”

2. Yesu songaka luzitu sambu na bantu yonso, ata bo ya bantu ya nkaka monaka mbote ve. Yandi belulaka bo ya vandaka controlé na bampeve ya mbi. (Luka 9:37-42)

Kutanga malembe-malembe, ti mbala mosi bana sala théâtre ya kusonga inki beno kele kutanga:

37 Na kilumbu landaka, bo kwisaka kukulumuka na ngumba, ebuna bantu mingi kwisaka kukuta Yesu.

38 Muntu mosi na kati ya bantu yina tubaka na ndinga ya ngolo nde: “Longi, mono ke bondila nge na kwenda kutala mwana na mono ya bakala, sambu mono ke na mwana ya nkaka ve.

39 Mpeve ya mbi ke simbaka yandi, yo yina yandi ke tubaka ngolo, yandi ke konaka, yandi ke basikaka mafulu-fulu na munoko, yandi ke lwalaka, ebuna mpeve yina ke bikisaka yandi na zulu ya mpasi.

40 Mono me bondila balonguki na nge na kubasisa mpeve yina, kansi bo me kuka ve.”

41 Ebuna Yesu nde: “Aa, Beno bantu yai ke kwikilaka ve, beno bantu me vilaka nzila ya mbote! Mono fweti kangila beno ntima tii nki ntangu? Kwisa kunata mwana na nge awa.”

42 Ntangu mwana vandaka kwisa kaka penepene na Yesu, mpeve yina bwisaka yandi na ntoto, yo yina yandi yantikaka kukona. Kansi Yesu nganinaka mpeve yina, yandi belulaka mwana, ebuna yandi vutulaka mwana na tata na yandi.

Kuyula:

- Tata vandaka na inki probleme ti mwana na yandi ya bakala? (Mpeve ya mbi vandaka kusimba yandi, kulosa yandi na ntoto sambu yandi kukona ti kubasisa mafulu-fulu na munoko.)
- Inki salamaka bu bo vandaka kunata mwana ya bakala na Yesu? (Mpeve yina losaka yandi na ntoto ti yandi yantikakak kukona.)

- Yesu salaka inki sambu na mwana yina?
(Yandi nganinaka mpeve ya mbi ti belulaka mwana yina.)
- Keti nge me mona nde bantu kuzitisa muntu ya kele controlé na bampeve ya mbi?
(Ikele ve ata fioti.)
- Inki mutindu Yesu salaka na mpila ya nkaka?
(Pesa bana ntangu kupesa mvutu. Yandi nganinaka ve mwana yina, kansi mpeve ya mbi ya vandaka na kati ya Yandi.)

Kusonga inki me salama:

Sola bana tatu kusala théâtre bu nge kutubila bo diaka mwa-histoire yai.
(Nge lenda kusonga bana inki kusala to kutuba kana mfunu ikele.)

Na nsuka, bana yonso repeter na mpila ritimika. Bula maboko to kina:

A-ta mpe-ve ya mbi me **sim**-ba **mu**-ntu,

Ye-su ke zo-la **yan**-di **ka**-ka!

3. Yesu songaka luzitu na bantu yonso, ata bo ya bantu ya nkaka ke mona mfunu ve. Yandi lolulaka nkento ya ndumba (Yoane 8:3-11).

Kutanga malembe-malembe, ti mbala mosi bana sala théâtre ya kusonga inki beno kele kutanga:

Yoane 8:3-11:

3 Balongi ya Bansiku ti Bafarize kwisaka kunatila Yesu nkento mosi ya bo kangaka na bakala ya ngani. Bo tulaka nkento yina na ntwala ya bantu yonso,

4 ebuna bo yulaka Yesu nde: “Longi, nkento yai, bo me simba yandi kaka na ntangu yo yina ya yandi ke kaka ti bakala ya ngani.

5 Na mikanda na beto ya Bansiku, Moize songaka beto na kufwa bankento ya mutindu yai na matadi. Ebuna nge, nki nge ke tuba sambu na mambu?

6 Bo yulaka yandi mambu yina sambu na kumeka yandi; mpidina, bo zolaka kumona mpila ya kufunda yandi. Kansi Yesu niekaka na nsi, ebuna yandi yantikaka kusonika na ntoto na musapi na yandi.

7 Bo vandaka kaka ke yula yandi, yo yina yandi telamaka, ebuna yandi tubaka nde: “Na kati na beno muntu yina me salaka ntete masumu ve, yandi yantika kulosa nkento yai ditadi ya ntete.”

8 Ebuna yandi niekaka diaka sambu na kusonika na ntoto.

9 Ntangu bo waka mambu yina, bo yantikaka kukatuka pana mosi-mosi, ntete bambuta.

10 Ebuna Yesu telamaka diaka, yandi nde: “Mama yai, bo kele wapi? Ata muntu mosi ve me zengila nge ndola?”

11 Nkento nde: “Tata, ata muntu mosi ve: Ebuna Yesu nde: “Mono mpi ke zengila nge ndola ve. Nge lenda kwenda ka nge, kansi kusala diaka masumu ve.”)

Kuyula:

- Bo nataka nani na Yesu?
(Nkento ya bo simbaka na kulala na bakala ya ngani.)
- Kulala na ngani, yo ke lomba bana ikwa?
(Bantu zole.)
- Bo tubaka nde yandi vandaka kulala ti ngani. Yandi vandaka wapi?
(Bo me nata yandi ve.)
- Bonso bantu zole salaka mbi, sambu na inki nge banza bo me nata kaka muntu mosi, nkento?
(Longi, bana lenda pesa mabanza na bo.)
- Bo zolaka Yesu kusala inki?
(Kufwa nkento yina, to songa bo nde bo kufwa yandi, sambu nsiku ya Moise tubaka nde ndola kana muntu lala na ngani ta vanda lufwa, ti bo ta losa yandi matadi tii ntangu yandi ta fwa.)
- Inki vandaka mvutu ya Yesu?
(Muntu ya konda masumu, yandi losa ditadi ya ntete.)
- Sambu na inki bo yonso katuka, ti bo losa yandi matadi ve?
(Bo yonso zabaka nde bo mpi me sala masumu.)
- Sambu na inki nge banza bambuta katukaka ntete?
(Mbala ya nkaka masumu na bo me luta mingi.)
- Na nsuka, keti Yesu losaka yandi matadi?

(Ikele ve. Yesu songaka yandi kukwenda kansi kusala masumu diaka ve.)

- Keti bantu ke songaka luzitu na nkento ya ndumba, to na muntu ya ke kwenda na nkento to bakala ya nkaka, ti bantu yonso ke zaba yo? (Ikele ve. Mbala mingi bantu mona muntu ya mutindu yina bonso bo kele mvindu, mbi, to nsoni.)
- Inki mutindu Yesu sadilaka ti yandi na mpila ya nkaka? (Yandi lolulaka masumu na yandi. Yandi pesaka yandi mpila kuyantika diaka mbala ya zole.)

Kuyimba ti kukina:

Yimba na mpila ya ritime:

Yesu, nduku ya bantu ya masumu!

4. Yesu songaka luzitu na bantu yonso, ata bo ya bantu ya nkaka zolaka ve. Matayo 9:9-10

Kutanga Matayo 9:9-10:

9 Yesu katukaka na kisika yina. Ntangu yandi vandaka ke luta, yandi monaka muntu mosi me vanda na biloya kufutisa bantu mpaku, zina na yandi Matayo.

10 Ntangu Yesu vandaka ke dia na nzo, bakalaki mingi ya mpaku ti bantu mingi ya bikalulu ya mbi, bo kwisaka kudia mesa mosi ti yandi ti balonguki na yandi.

Kuyula:

- Inki vandaka kisalu ya Matayo? (Yandi futisaka bantu mpaku.)
- Yesu lombaka Matayo kusala inki? (Yesu lombaka Matayo kulanda Yandi, kukuma mulonguki na Yandi.)
- Keti Matayo lemfukaka na Yesu? (Ee, yandi telamaka, ebuna yandi landaka Yesu.)
- Keti Yesu vandaka kusolula ti bantu ya nkaka ya futisaka bantu mpaku?

(Ee, Yandi ti balonguki na yandi vandaka na zulu ya mesa, ti bo vandaka kusolula ti bantu ya nkaka mutindu yina. Zashé vandaka mosi na bo.)

- Bantu ya futisaka bantu mpaku, mbala mingi bo lombaka bantu mbongo kuluta yina ya leta lombaka. Mbala mingi bo salaka yo na kingolo-ngolo. Inki mutindu nge banza bantu monaka bo?
(Bo waka boma sambu na bo, ti bo mengaka bo. Bo buyaka kusolula ti bo.)
- Inki mutindu Yesu salaka ti Matayo ti bantu ya nkaka ya futisaka bantu mpaku?
(Yandi salaka ve bonso bantu ya nkaka ti bo. Yandi bingaka bo kukuma balonguki na Yandi. Yandi solulaka ti bo, vandaka na zulu ya mesa ti bo, kwendaka na banzo na bo. Yandi salaka ti bo bonso bo vandaka bantu ya valeur.

Kuyimba ti kukina:

Kitula bandinga yai nkunga. Yimba yo ti bageste:
Bantu ya nkaka mengaka Matayo,
Kansi Yesu bingaka yandi.

5. Yesu songaka luzitu na bantu yonso, ata bo ya bantu ya nkaka monaka mfunu ve. Yandi sakumunaka bana ya fioti. (Matayo 19:13-15)

Kutanga Matayo 19:13-15:

13 Ntangu yai, bantu kwisaka kunata bana ya fioti na Yesu sambu yandi kutula bo maboko, yandi kusamba Nzambi sambu na bo. Kansi balonguki na yandi nganinaka bantu yina.

14 Yesu tubaka nde: “Beno bikisa bana bo kwisa awa na mono. Beno kanga bo nzila ve, sambu Kimfumu ya Nzambi kele ya bantu yina kele bonso bo.”

15 Yesu tulaka bo maboko, ebuna yandi simbaka nzila, yandi kwenda.

Kuyula:

- Bantu nataka nani na Yesu?
(Bana ya fioti.)
- Bo zolaka Yesu kusala inki sambu na bo?

(Bo zolaka Yandi kutula bo makobo ti kulomba Nzambi sambu na bo—ndambu bonso kusakumuna bo.)

- Nani nganinaka bantu ya nataka bana yina na Yesu?
(Balonguki ya Yesu)
- Sambu na inki nge banza balonguki salaka mutindu yina? Nge banza nde inki vandaka na mabanza na bo?
(Mbala ya nkaka bo monaka nde Yesu vandaka muntu ya nene ya lenda ve solula ti bana ya fioti. Mbala ya nkaka bo mosi monaka bonso bana vandaka mfunu ve.)
- Yesu tubaka inki sambu na mambu yina?
(Yandi tubaka le contraire. “Bikisa bana kwisa awa na Mono. Kukanga bo nzila ve.”)
- Keti Yesu vandaka na kiese na mpila bo kulaka bana?
(Ikele ve. Yandi nganinaka balonguki na Yandi na mambu yina.)
- Yesu vandaka na kisalu mingi kusala. Ebuna, sambu na inki nge banza Yesu sadilaka ntangu na Yandi kusakumuna bana ya fioti?
(Yo fweti vanda nde Yesu monaka bana yina mfunu.)

Kusonga inki me salama:

Bana yonso na kimvuka, bo sala théâtre ke songa histoire yai.

Nsuka ya Leso/ Devoir sambu na bakwikidi:

Mmm. Yesu songaka luzitu sambu na balepre, sambu na bantu ya vandaka na bampeve ya mbi, sambu na bankento ya ndumba, sambu na bantu ya futisaka bantu mpaku, sambu na bana ya fioti. Yandi salaka bo bonso bantu ya nkaka. Yandi vandaka ti bo bonso bo vandaka bantu na kifwani ya Nzambi. Na mpila ya luzitu. Yesu vandaka Muntu ya gangaka zulu ti ntoto, kansi Yandi songaka luzitu sambu na bo, ti sambu na bantu yonso. Beto banza nde beto kele nani kukonda kusonga luzitu na bantu? Devoir mono ke pesa nge na mposo yai: Yindula mbote ti lomba Nzambi kusonga nge muntu mosi ya nge ke songaka luzitu ve na yandi. Lomba pardo, ebuna sosa kusonga yandi luzitu na mposo yai.

Kubinga bana na Yesu:

Konso ntangu Yesu songaka luzitu na bantu. Kaka Yandi lenda pesa nge ngolo ya Mpeve na Yandi sambu nge mpi kuvanda na ngolo kusonga luzitu na bantu yonso. Mpeve ya Longo kota nitu na nge ntangu nge kubinga Yesu kukota luzingu ya nge. Kana nge me yamba Yesu na luzingu na nge ntete ve, keti nge me yilama kubinga Yandi sesepiyai? Kana nge ke na mfunu ya lusadisu, kutana ti mono na nganda kaka na nima ya ecodim. Mono ta vanda na kiese kusamba sikamosi ti nge.

Verse ya Bible:

Beno zitisa bantu yonso, beno zola bampangi na beno bakristo, beno tina Nzambi boma, beno zitisa mpi ntotila ya Roma. (Roma vandaka leta ya vandaka kuyala bo. Kana bubu, yo ta tuba bamfumu ya leta) I Piere 2:17

Longi, NB: Verse yai kele interresante sambu yo lomba beto kuzitisa ntotila (to bo ya ke na kiyeka kuyala, bonso bantwadisi ya gouvernement, kansi bamfumu ya bwala mpi, ti bantwadisi ya makanda na beto.) Kansi na ntwala ya nsiku yai spesifike, yo lomba beto kuzitisa BANTU YONSO. Luzitu kele ve kaka sambu na bamfumu. Beto fweti songa yo na bantu yonso.

Ntangu Yesu kota na luzingu na beto, Yandi pesa beto mabanza kuzitisa bantu yonso, sambu beto bakisa nde Nzambi salaka beto yonso bantu na kifwani na Yandi, ti yandi ke zola beto yonso ti ke pesa beto yonso valeur.

Ndambu Ba-applicatio:

Situation ya mpasi:

Questio: Kana bibuti na nge kusonga ve luzitu, inki kusala?

Mvutu: Nzambi me pesa nge ve kisalu kucorriger bibuti na nge, kansi nge lenda ve kuseka to kundima kana bo sala na muntu na mpila ya luzitu ve. Nge mosi songa luzitu, ebuna kana bo yula nge sambu na inki nge songa luzitu konso ntangu, nge lenda songa bo. Yo kele sambu Yesu salaka mpdina, ti nge ke tula ngolo kulanda Yandi! Nge lenda tula bibuti na nge na lombilu mpi na mambu yina.

Baquestio ya revisio sambu na lesu yai (kusadila yo na mposo ke kwisa):

- Keti nge lenda songa muntu mosi ya Yesu songaka luzitu, ata bantu mingi songaka muntu yina luzitu ve?
- Keti nge lenda songa nzila mosi ya Yesu songaka luzitu sambu na bo ya bantu ya nkaka zolaka ve?
- Na nima ya lesu ya mposo me luta, nge me songa luzitu na nani?

Leso 3. Nzambi zola beto kusonga luzitu na bima ya bantu ya nkaka.

Inki disongidila ya bandinga yai?

Kusonga luzitu na bima ya bantu ya nkaka ikele kuzitisa droit na bo kuvanda na bima ti kusadila bima ya bo ke zwa na nzila ya kusalu, to ya bo me baka inheritanse ya fami.

Kusonga ve luzitu na bima ya bantu ya nkaka kele mabanza ya ke sosa bima sambu na nge mosi na mpila ya luvunu, to ke sosa kubaka na kingolo-ngolo bima ya bantu ya nkaka me zwa na nzila ya kusalu, to ya fami na bo me pesa bo.

Kuyantika Leso ya Bible:

Mwana zina ya Erik me sala ngolo kukuna nti ya paipai na lupangu ya nzo na yandi. Yandi vandaka kunata masa kulosila yo konso lumbu. Yandi kingaka, ti lumbu mosi yandi monaka bintuntu na banti yina. Ntama ve mbuma ya fioti ya paipai me monika. Paipai ya ntete yandi zolaka kupesa yo na mama na yandi ya vandaka malade.

Lumbu mosi Erik kwendaka kumona bapaipai na yandi. Ata mosi vandaka ve! Banti vandaka vide. Bambuma yonso ya paipai me vila! Erik waka nde bana ya bwala me kisa kuyiba yo. Bo kudiaka ndambu, bo pesaka ndambu na bambwa, ti bo sadilaka ya nkaka bonso balo, kusakana na yo tii ntangu ya yo pasukaka.

Erik waka bonso maladi. Kusalu na yandi yonso ya ngolo me kwenda mpamba. Inki mutindu yandi ta sadisa mama na yandi ntangu yai?

Transitio na lesu ya Bible:

Bana ya bwala ya salaka mambu yina, bo bakisaka ve nde Nzambi zola beto kusonga luzitu na bima ya bantu ya nkaka.

Inki Bible ke tuba sambu na mambu yai? Beto tala inki Bible ke tuba na Luka 3:7.

Leso ya Bible na bandambu zole:

1. **Yoane Baptiste vandaka kulonga bantu ya zolaka kubalula ntima ti kubika masumu na bo sambu na kuyilama kuyamba Yesu Mesia. Bu bantu ya vandaka kufutisa bantu mpaku, bo yulaka Yoane inki bo fweti sala, yandi**

songaka bo kuyiba bantu diaka ve. (Kuyiba kele kubaka kima ya muntu ya nkaka ti kusadila yo bonso yo vandaka kima ya nge.) Luka 3:7-8 &12-14.

Kutanga Luka 3:7-14

7 Bantu mingi vandaka kwisa na Yoane sambu na kubaka mbotika. Yandi vandaka kutubila bo nde: . . .

8 Beno sala mambu yina ke songa nde beno me balula ntima. . . .

12 Bakalaki ya nkaka yina futisaka mpaku bo kwisaka na yandi sambu na kubaka mbotika. Bo yulaka yandi nde, “Longi, nki beto fweti sala?”

13 Yandi nde: “Ntangu beno ke futisaka bantu mpaku, beno lutisa ve ntalu yina ya leta me tulaka.”

Kuyula:

- Nani vandaka kubotika bantu?
(Yoane ya bo bingaka Yoane-Baptiste, mutubi ya Nzambi ya Nzambi tindaka na ntwala ya Mesia sambu na kusadisa bantu kuyilama sambu na kwisa na Yesu.)
- Nge banza nde Yoane zolaka kutuba inki na bandinga na yandi “mambu yina ke songa nde beno me balula ntima”?
(Bo fweti sala bisalu ya ta songa nde kieleka bo me balula ntima. Bo bika kusala mambu ya mbi, ti bo yantika kusala mambu ya mbote.)
- Ntangu bakalaki kwisaka kusosa mbotika, Yoane songaka bo kusala inki?
(Ntangu bo vandaka kufutisa bantu mpaku, bo lutisa ve ntalu yina ya leta me tulaka. Bo yiba bantu diaka ve na nzila ya mpaku.)
- Ntangu ya bakalaki futisaka bantu mbongo kuluta yina ya leta me tula, inki mutindu yai vandaka kuyiba?
(Bo lombaka bantu na kingolo-ngolo kupesa mbongo na nzila ya luvunu, sambu bo futaka yo na leta, kansi leta lombaka yo ve, ti yo kwendaka na leta ve. Yo kwendaka na divumu ya bakalaki yina, sambu bo kuma bamvwama.)

Kuyimba ti kukina:

Kubaka ve bima ya kele bima ya nge ve.

Kubaka ve bima ya bantu ya nkaka, kuyiba, kuyiba ve!

2. Na nima Zasheo balulaka ntima na Yesu, yandi vutulaka bima ya yandi me yiba. Luka 19:2-8

Kutanga, ti mbala mosi bana sala théâtre kusonga inki bo ke wa:

2 Kuvandaka na muntu mosi kuna, zina na yandi Zashe; yandi vandaka mfumu ya bakalaki yina ke futisaka bantu mpaku, yandi vandaka mpi mvwama.

3. Yandi vandaka kusosa mpila ya kuzaba nde nani Yesu na kati ya bantu yina vandaka kuluta. Kansi yandi vandaka muntu ya nkufi; yo yina yandi monaka mpila ve ya kumona Yesu, sambu bantu vandaka mingi.

4 Ebuna yandi kwendaka ntinu na ntwala, yandi kwendaka kumata na nti yai sikomore sambu na kumona Yesu ntangu yandi ta kwisa kuluta na nzila yina.

5 Ntangu Yesu kwisaka kukuma na kisika vandaka nti yina, yandi tala na zulu, yandi mona Zasheo, ebuna yandi tubila yandi nde, “Zasheo, sasuka, kwisa kutuluka, sambu mono fweti kwenda kulala na nzo na nge bubu yai.”

6 Zasheo kulumukaka nswalu, ebuna yandi yambaka Yesu na kiese.

7 Ntangu bantu yonso monaka mpidina, bo yantikaka kutonga Yesu nde, “Yandi me kwenda kulala na nzo ya muntu ya masumu!”

8 Kansi Zasheo kwendaka kutelama na ntwala ya Mfumu Yesu, ebuna yandi tubilaka yandi nde, “Mfumu, taala, bima yonso ya mono ke na yo mono ta kabisa yo na ndambu zole, ebuna ndambu mosi mono ta pesa na bansukami. Kana mono bakaka mbongo ya muntu na nzila ya luvunu, mono ta vutula yandi yo mbala iya.”

Kuyula:

- Inki kisalu Zasheo salaka?
(Yandi vandaka mfumu ya bakalaki, ya vandaka kufutisa bantu mpaku.)
- Zasheo vandaka mvwama. Keti nge banza yandi kumaka mvwama na mpila ya kieleka?
(Ikele ve. Bakalaki kumaka bamvwama na nzila ya luvunu sambu bo yibaka bantu.)
- Sambu na inki Zasheo monaka ve mpila kumona Yesu?
(Yandi vandaka muntu nkufi, ti bantu mingi me fuluka na lweka yonso ya Yesu.)

- Inki Yesu salaka ntangu Yandi kumaka na nsi ya nti sika Yesu vandaka? (Yandi bingaka Zasheo na zina na yandi, ata yai mbala ya ntete kumona yandi. Yandi songaka Zasheo mpi nde yandi fweti kwenda kulala na nzo na yandi.)
- Zasheo yambaka Yesu inki mutindu? (Na kiese yonso.)
- Zasheo, na luzolo na yandi mosi kaka, zengaka kusala inki ya songaka nde kieleka yandi me balula ntima? (Yandi pesaka demi ya bimvwama na yandi na bansukami, ti yandi vutulaka mbala iya bima yonso ya yandi yibaka.)
- Kana nge yibaka na ntwala nge me guluka, mbandu ya Zasheo ke songa nge kusala inki? (Kuvutula bima nge me yiba ti yika interet na zulu na yo kana mpila ikele. _

Kuyimba ti kukina:

Ya' vutulaka mbongo ya yandi yibaka, ti kuluta, ee, kuluta!

Devoir sambu na bakristo:

Bambuka histoire beto songaka na luyantiku ya leso, histoire ya Erik. Solula baquestio yai: Ntangu bana ya bwala bakaka bapaipai na banti ya Erik, keti bo vandaka kuyiba? Kana bo balula ntima, inki mutindu bo lenda yidika mambu yai ya bo me sala?

(Longi, mbala mingi bana ta tuba nde bo fweti lomba pardo. Yai kele mbote bonso mpila kuyantika, kansi inki ya nkaka bo fweti sala? Kana yo me dia paipai yina ti bo kele na mbongo ve, inki mutindu bo lenda vutula yo? Sadisa bo kuyindula bampila bo lenda sala, bonso kusala kisalu sambu na bantu bo me yiba, etc.)

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai: Beno yindula mbala mosi ya nge vandaka kuzitisa ve bima ya muntu ya nkaka. Lomba pardo na Nzambi, ti kana mpila ikele, sosa mpila kuvutula yo to kusadisa muntu yina ya nge me yiba.

Kubinga bana na Yesu:

Kuyiba ikele masumu, kansi ata nge kuyiba ve, nge me sala masumu ya nkaka. Bible ke songa beto nde bantu yonso me salaka masumu, ebuna beto yonso ke na mfunu ya Mvulusi. Yesu Kristo, Mwana-Nzambi, kele Mvulusi ya pesaka moyo na yandi sambu na kufuta mfuka ya masumu yonso ya beto me sala. Beto zaba nde Nzambi ndimaka nkailu Yesu pesaka sambu na beto, sambu Nzambi tedimisaka Yandi na lufwa.

Keti nge zaba Yesu bonso Mvulusi na nge? Ketu nge me yamba yandi? Kana nge ke na mfunu ya lusadisu na mambu yina, mono ta vanda na kiese kusamba ti nge na nsuka ya classe bubu yai. Kaka tuba nde, “Mono zola kuyamba Yesu.”

Baverse ya Bible kulonguka

(Na Bansiku Kumi ya Nzambi pesaka bantu na Yandi)

“Kuyiba ve.” *Kubasika 20:15*

“Kuyuma ntima ve na nzo ya ngani...to konso kima ya ngani.” *Kubasika 20:17*

(Kuyuma ntima na kima ikele kuzola yo tii na mpila nde nge ta sala yonso, ata kuyiba, sambu na kubaka yo.)

Situatio ya mpasi:

Questio: Nge ta sala inki kana bibuti to longi songaka nge kuyiba?

Mvutu: Bible ya tuba nde, “Kuyiba ve,” ke tuba mpi, “Zitisa tata na nge ti mama na nge.” Mbala ya nkaka nge lenda songa bo na bandinga ya luzitu bonso yai:

“Mama, mono zola mingi kuzitisa nge ti kulemfuka na nge. Mono zaba nde nge kele mama ya me pesa mono moyo. Kansi mono zola mpi kulemfuka na Yesu. Yo ta pesa Yandi kiese ve kana mono kuyiba. SVP, mama, na luzitu yonso mono ke bondila nge, “kusonga mono ve kuyiba.” Beto lenda samba nde Nzambi ta pesa beto yonso ya beto ke na yo mfunu.”

Keba nde nge lemfuka na bibuti na mambu yonso ya nkaka. Yula mama inki mutindu nge lenda sadisa yandi na mambu ya nkaka.

Baquestio ya revisio sambu na leso yai: (kusadila na leso ke kwisa)

- Nani songaka bakalaki nde bo kuyiba bantu diaka ve?
- Yandi tubaka nde kana bo yibaka bantu diaka ve, yo songaka inki?
- Zasheo salaka inki ntangu Yesu kotaka na ntima na yandi?
- Ntangu nge balulaka ntima na Yesu, nge vutulaka inki ya nge yibaka?
- Inki ke bikala ya nge ya nge fweti kuvutula? To inki tricherie nge ke sala ya nge fweti bika?

Leso 4. Nzambi zola beto kuzitisa zina na Yandi.

Bambuka, luzitu kele mpila ya kuyindula, ti mbala mosi, mpila ya kutuba ti ya kusala.

Luzitu kele kuzitisa muntu na ndinga ti na mpila ya kusala sambu bo kele nani to sambu na kiyeka ya bo ke na yo.

Ebuna, luzitu sambu na Nzambi ti sambu na zina na Yandi kele mabanza ya ke kumisa Yandi nene. Mpila beto sadila zina na Yandi, yo ke tula Yandi na ntwala sambu na kiyeka na Yandi bonso Ngangi na beto.

Mbala mingi beto sadila ndinga “nzitusu” sambu na lukumu ya nene ya beto pesa na Nzambi kaka.

Kuzitisa ve to kusaula ikele kutuba to kusala na mpila ya pesa muntu lukumu ve to ya ke kumisa yandi fioti na meso ya bantu ya nkaka.

Ebuna, kana beto ke zitisa Nzambi ve, beto ke tuba to beto ke sala na mpila ya kumisa Nzambi fioti na meso ya bantu, ata Yandi me ganga beto. Beto lenda sala yo kana beto sadila zina na Yandi na mpila ya lunga ve, kana beto sadila zina na Yandi sambu na kufinga to kaka kusonga nde beto kele na makasi. Beto lenda sala yo mpi kana beto sakana na zina na Yandi na mpila ya ke kumisa Yandi ve.

Kuyantika lesa ya Bible:

Yula bana inki mutindu bo me wa bantu sadila zina ya Nzambi na mpila ya ke zitisa Yandi ve. Bo songa bampila mingi.

Transitio na lesa ya Bible:

Na lweka ya beto yonso, beto kuwa bantu sadila zina ya Nzambi na mpila mosi ya lunga ve. Keti yo kele mambu ya fioti to mambu ya nene na meso ya Nzambi? Bible ke tuba inki sambu na mambu yai? Beto tala diaka bansiku kumi ya Nzambi pesaka Moize sambu na bantu na Yandi. Beto yantika na Kubasika kapu 20, nzila ya kutanga 7.

Leso ya Bible na bandambu iya:

- 1. Na nsiku ya tatu na kati ya Bansiku Kumi, Nzambi songaka beto kusakana na zina na Yandi ve. (Kubasika 20:7)**

Kutanga Kubasika 20:7:

7 Kusadila zina na mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, mpamba-mpamba ve, sambu mono ta pesa ndola na konso muntu yina ke sakana na zina na mono.

Kuyula:

- Nzambi ke buya inki na nsiku yai?
(Kusakana na zina na Yandi to kusadila yo na mpila ya mpamba)
- Kana beto sakana na zina ya Nzambi, keti beto ta lunga to beto ta lunga ve na ntwala na Yandi?
(Beto ta lunga ve. Beto ta vanda couple ti Nzambi fweti pesa beto ndola.)
- Sambu na inki nge banza zina ya Nzambi kele special mutindu yina?
(Yandi gangaka beto ti pesaka beto moyo. Kana beto me ndima Mwana na Yandi, Yandi me gulusa beto. Yandi ke lunga nde beto songa Yandi luzolo ti luzitu. Yandi kele Nzambi, kaka Yandi, ti Nzambi ya nkaka ikele ve.)
- Inki mutindu beto sakana na zina ya Nzambi? (Kufinga, kuboka zina na Yandi kana beto kuwa mambu ya mpa to ntangu ya beto ke binga Yandi ya kieleka ve, kusaula yandi to kusadila zina na Yandi na mpila ya lunga ve to ya songa ve kinene na Yandi.)

Kuyimba ti Kukina:

Zina ya Nzambi kitoko, ee,
Kusakana na zina na Yandi ve!

2. Yesu songaka nde beto zitisa zina ya Nzambi na mpila Yandi yantikaka Lombilu “Tata na Beto.” (Matayo 6:9)

Kutanga Matayo 6:9:

*9 Tala mutindu beno fweti sambaka Nzambi:
‘Tata na beto kele na zulu,
Zina na nge ya santu kuvanda ya lukumu,...’*

Kuyula:

- Yesu tubaka nde beto fweti yantika lombilu na beto inki mutindu? (Tata na beto kele na zulu, zina na nge ya santu kuvanda ya lukumu. . .)
- Yesu longaka beto kusamba nani kaka? (Tata na beto kele na zulu)
- Lukumu zola tuba inki? (Ya kuzitisa)
- Beto fweti yantika lombilu kusonga luzitu na inki? (Na zina ya Nzambi.)
- Ntangu nge samba, keti nge bambuka kuzitisa zina ya Nzambi na ntwala nge yantika kulomba Nzambi kupesa nge to kusadisa nge?

Kuyimba ti kukina:

Repetitio ritimika (bana lenda tuba yo na ritime, to bo lenda kitula yo nkunga):

Kana beto zola Nzambi, beto zitisa zina n'Yandi.
Kana beto zola samba, beto zitisa zina na Yandi.

**3. Yesu tubaka nde Yandi salaka konso ntangu yina ya zitisaka Tata.
(Yoane 8:29)**

Kutanga Yoane 8:29:

Muntu yina tindaka mono kele ti mono kisika mosi; yandi ke bikisaka mono mono mosi ve, sambu ntangu yonso mono ke salaka mambu yina ke pesaka yandi kiese.

Kuyula:

- Inki mutindu Yesu zitisaka zina ya Tata? (Yandi salaka ntangu yonso mambu ya pesaka Tata Nzambi kiese.)
- Nani tindaka Yesu awa na nsi-ntoto? (Tata Nzambi)

Repetitio Ritimika:

Konso ntangu, Yesu zitisaka Tat.
Konso ntangu, Ya' zitisaka zina n'Yandi.

4. Yesu zaba kana beto ke zitisa Yandi na Ntima na Beto (Matayo 15:8)

Kutanga Matayo 15:8:

*'Nzambi ke tubaka nde:
Bantu yai ke zitisaka mono kaka na munoko,
Kansi na ntima ve.'*

Kuyula:

- Yesu vandaka kutuba ya inki probleme?
(Bantu ya tubaka bonso bo vandaka kuzitisa Yandi, kansi ntima na bo vanda ntama ti Yandi.)
- Nzambi zola beto kuzitisa Yandi na bandinga na beto. Kansi, keti kaka yina mpamba ke lunga?
(Ikele ve. Beto fweti zitisa Nzambi na ntima na beto yonso.)
- Inki mutindu verse yai ke songa nde Nzambi zaba ntima na beto?
(Yandi monaka nde bandinga ya bo vandaka kutuba, yo vandaka ve kiteso mosi bonso mabanza ya ntima na bo.)

Kusonga inki me salama:

Na kimvuka, bana lenda sala bageste, bu nge kutuba bandinga ya verse yai:

*Bantu yai ke zitisaka mono kaka na munoko,
(Kangula maboko bonso munoko ya nene ya kukanguka, tuba pa-pa-pa-pa-pa-pa, kangula ti kanga maboko bonso munoko.)
Kansi na ntima ve.'*
(Tula diboko na zula ya ntima, nikisa ntu 've'.)

Devoir sambu na bakristo:

Solula: Inki mutindu nge mona bantu ya nkaka kusala na mpila ya ke zitisa ve zina ya Nzambi? Inki mutindu nge mosi me sala na mpila ya me zitisa zina ya Nzambi? Inki mutindu nge lenda zitisa zina ya Nzambi ya kuluta? Inki nge fweti bika kusala? Inki nge fweti yantika kusala? (Samba sikamosi kulomba lusadisus ya Nzambi na mambu yai yonso.)

Kubinga bana na Yesu:

Yo kele mpasi mingi ve na beto bakristo kuzitisa zina ya Nzambi, sambu beto bakisa inki Yandi me sala sambu na beto. Yandi fwaka kufuta ndola ya masumu yonso ya beto me sala. Yandi lenda katula masumu yonso. Yandi lenda sukula ntima na nge. Yandi lenda lolula nge ti pesa nge moyo ya mpa. Kana nge me kangula ntima na nge kundima Yandi, mbote kuyamba Yandi bubu yai. Mono zola mingi kusamba ti nge na nima ya classe. Kaka songa mono nde, “Mono zola yamba Yesu.”

Baverse ya Kulonguka:

Kubasika 20:7

“Kusadila zina na mono Mfumu Nzambi, Nzambi na nge, mpamba-mpamba ve, sambu mono ta pesa ndola na konso muntu yina ke sakana na zina na mono.”

Kusonga 4:11

*“Nge Mfumu Nzambi na beto,
Nge me lunga na kubaka lukumu,
Luzitu ti ngolo.*

*Sambu nge muntu salaka bima yonso;
Bima yonso ke zingaka, bo ke na moyo
Kaka sambu na luzolo na nge.”*

Nsaka ya Revisio:

Kabisa bana na bandambu zole ti dessiner cercle na zulu ya tableau.
Sonika mpi baligne sambu na balettre ya bandinga yai (bima za beto me longuka kuzitisa)—Bibuti, Bantu yonso, Bima ya bantu, Zina ya Nzambi. Bonso yai:

_____

_____

_____

_____

Mwana ya equipe ya ntete tuba lettre mosi ya alfabetu. Kana yo kele na bandinga yina, nge tula yo na baligne yonso sika ndinga yina ikele, ti nge songa equipe yina kudessiner parti mosi na cercle sambu yo kituka luse ya muntu. Bo lenda dessiner dikutu, disu, mbombo, munoko, to nsuki.

Nge sala kiteso mosi na equipe ya zole, tii ntangu ya luse kumonika. Equipe ya sonika parti ya nsuka ya luse, bo kele bashampio ti nge pesa bo felisatio mingi.

Kureviser baverse ya beto me longuka:

Sonika bandinga mosi to zole ya verse na carte. Pesa carte mosi na konso mwana, kansi na ndonga ve. Bo fweti kwenda na ntwala ti telema na ordre, konso mwana ti carte na yandi, na mpila nde verse kumonika. Bana yonso tuba yo mbala zole. Na nima, nge sala yo diaka na bacarte ya nkaka sambu na verse ya nkaka.

===

NSUKA YA BALESO 4 YA KUSONGA LUZITU

===